

Vláda Fjodora I. Boris Godunov

Zpracovala: Natálie Pavelková

Fjodor I.

- ▶ narodil se 31. května 1557
- ▶ 3. syn Ivana IV. Hrozného
- ▶ zvaný „blažený“

Car Fiodor I.

- ▶ když umíral Ivan Hrozný, prohlásil svého syna Fjodora za neschopného vlády
 - ▶ protože malý Dimitrij vládnout nemohl, musel nastoupit Fjodor
 - ▶ Ivan Hrozný mu ustanovil vládní komisi, která měla vládnout za něho
-

- ▶ novým carem se tedy po smrti Ivana Hrozného stal jeho osmadvacetiletý syn Fjodor
- ▶ miloval církevní obřady, zejména zvony a zvonice – proto by jeho pravé místo bylo spíše v klášteře či kostele
- ▶ jeho násilnický otec Ivan Fjodorovi zlomil ne příliš pevnou vůli tak, že se už nikdy nestal zcela svéprávným člověkem

- ▶ Fjodor byl mírný, bázlivý a nekonfliktní člověk, který se přizpůsoboval svému okolí
- ▶ byl naprosto neschopný vládnout Moskevské Rusi
- ▶ smrtí jeho otce zmizel vládce, kterého poslouchal, proto hledal jiného
- ▶ brzy se jím stal jeho švagr – Boris Godunov
- ▶ vládní komise zřízená Ivanem IV. se mění ve formální přívěsek carské moci

- ▶ skutečným vládcem a zemským správcem se stává někdejší člen osobní stráže Ivana IV.
- ▶ poté od roku 1581 bojar Boris Godunov
- ▶ Fjodor se nepatrně účastnil na vládě země, byl sice carem, Boris Godunov však faktickým vládcem – věděli to všichni na Rusi i za hranicemi
- ▶ Fjodor se oženil s Irinou Fjodorovnou Godunovovou, s níž měl jedinou dceru, Feodosiji Fjodorovnu (nar. 1594), která však zemřela v devíti měsících věku
- ▶ Fjodor umírá v lednu r. 1598 – tím skončila moskevská linie dynastie Rjurikovců

Boris Godunov

- ▶ smrtí Fjodora I. se hroutí nedotknutelná, po staletí utužovaná autorita panovníků Rjurikova rodu
- ▶ nástup Borise Godunova na trůn pobouřil mocné bojarské rody
- ▶ považovaly se za skutečné dědice moskevského trůnu, jehož se zmocnil carský oblíbenec, který se s nimi „urozeností“ nemohl rovnat

- ▶ Doba vlády: 1598 – 1605
- ▶ Potomci: Fjodor II. Borisovič, Xenie Godunová

- ▶ Godunov se stal terčem útoků bojarské opozice – v čele kníže Vasilij Šujskij
 - ▶ Godunov ho poslal do vyhnanství
 - ▶ udělováním hodností se snažil bojary umlčet – ale marně
-

- ▶ Bojaři nebyli jedinou hrozbou vlády Godunova
- ▶ Rusko totiž postihlo v roce 1600 a v následujících letech sucho a velké mrazy, které nikdy do té doby nepamatoval
- ▶ ceny obilí stouply o desetinásobek
- ▶ otevřely se carské sýpky – rozdávalo se hladovějícím → na krátký čas oddálení katastrofy

- ▶ v letech 1601 – 1603 toto vyvrcholilo v strašný hladomor
- ▶ lidé z venkova prchali do měst, kde ale mnoho z nich zahynulo
- ▶ jen v Moskvě se tehdy pohřbilo asi 120 000 obětí hladu

- ▶ na konci léta 1603 Moskvu obklíčily bandy, které loupily zásoby vezené do hladovějícího města
- ▶ carské vojsko tyto hordy porazilo → vůdce Chlopok oběšen v Moskvě
- ▶ toto loupení bylo znamením hluboké krize, která postupně měla přerůst ve všeobecný rozvrat, jemuž Godunov již nedokázal čelit

- ▶ mnohé svědčí o tom, že právě Bojaři stáli u zrodu a všemožně podporovali šíření pověsti, o tom, že syn Ivana IV. Dimitrij Ugličský nezemřel, a že se ujme vlády a svrhne uzurpátora Godunova
- ▶ Dimitrij totiž zemřel za podivných okolností roku 1591
- ▶ dodnes se nedá s jistotou říci, co se tehdy odehrálo
- ▶ snad všichni byli tehdy přesvědčení, že byl zavražděn, i když mnozí věděli, že osmiletý Dimitrij trpěl padoucností
- ▶ prvním podezřelým byl Godunov → komise dospěla k závěru, že se Dimitrij sám podřezal

- ▶ přestože Godunov po celý život zůstal negramotný, jeho vládní schopnosti byly zcela nepochybné a i jeho odpůrci je uznávali
- ▶ zároveň mu nedůvěřovali a podezírali ho, že je schopen jakékoli špatnosti
- ▶ dnes s odstupem 4 století je zemské správcovství Godunova posuzováno spíše pozitivně
- ▶ dokázal spojit své mocenské zájmy se zájmy země

- ▶ roku 1589 prosadil povýšení moskevského metropolity na patriarchu → jímž se stal jeho přítel a spojenec Iov
- ▶ → čímž vymanil pravoslavnou církev ze závislosti na Konstantinopoli
- ▶ dokázal také uplatnit své diplomatické schopnosti a uzavřít na 15 let příměří s Polskem (1587) a „věčný mír“ se Švédskem (1595)
- ▶ Rusku byly vráceny oblasti ztracené v době livonské války a znovu byl získán přístup k Finskému zálivu
- ▶ země zažila po hrůzovládě Ivana IV. půldruhého desetiletí klidu a spořádané vlády

Zdroje

- ▶ <http://forum.valka.cz/topic/view/22496#96356>
<http://forum.valka.cz/topic/view/22496#96356>
- ▶ Dějiny Ruska: Milan Švankmajer, Václav Veber, Zdeněk Sládek, Vladislav Moulis